

Ny start för Sörmland.

Liberalernas budget för 2022.

1. Förord.

Svensk hälso- och sjukvårds medicinska resultat, vårdkvalitet och patientsäkerhet ligger i världstoppen. Men när det gäller väntetider och vårdköer ligger vi i botten med jämförbara länder.

Vården i Sörmland måste bli mycket bättre när det gäller tillgängligheten till att få vård i tid och tyvärr låg vi redan innan pandemin bröt ut mycket dåligt när det gäller tillgängligheten. Under 2020 låg nästan all vård som inte var akut eller kunde vänta nere och delvis har det varit så också under detta år. Köerna har därför växt ännu mer samt många har avstått att söka vård pga. risk för att bli smittade, så det finns ett stort mörkertal. Nu gäller det att all fokus läggs på att få ner/ bort köerna och göra vården tillgänglig, det gäller såväl primärvård som specialistvården samt inte minst 1177.

Vi har under ett antal år sett hur ohälsan bland våra barn och ungdomar ökat och tyvärr har det nu också drabbat alla åldersgrupper. Ensamheten under pandemin är en bidragande orsak. Här måste vi snabbt sätta in åtgärder för ju längre tiden går utan insatser desto svårare är det att komma tillbaka till det ”normala”.

Hur ska vi då snabbt komma till rätta med alla de utmaningar vi står inför? Vi kan inte utöka de ekonomiska ramarna mer än vad vi tror att LPIK kommer hamna på för vi vet att antalet unga och äldre kommer öka snabbare än de i arbetsföra ålder som ska svara för såväl finansiering som bemanning av vår välfärd. Vi måste istället utnyttja våra resurser smartare och prioritera rätt.

Vi inom Liberalerna lägger besparingskrav inom ledning och administration, upphandling och hyrpersonal. Vi satsar resurser på att få ner/bort köerna inom primärvården, specialistvården, psykiatri, barnhälsovården, BUP och mobila team. Personalen är vår viktigaste resurs för att vi ska lyckas göra vården mer tillgänglig därför måste vi göra åtgärder som gör att man varje dag tycker det är roligt och utvecklande att gå till jobbet.

Ewa Callhammar

Gruppledare Liberalerna i Region Sörmland

2. Sörmländsk sjukvård.

Valfriheten för den enskilde individen är central i en liberal hälso- och sjukvårdspolitik. Det är viktigt att det finns ett brett utbud av vårdgivare. Ingen patient ska få höra att den inte har möjlighet att välja vårdgivare, därför krävs det en öppenhet för olika driftsformer. Det centrala är att tillgängligheten är god, bemötandet professionellt och att vården som erbjuds håller en hög medicinsk kvalitet. Vi liberaler är övertygade att privata, kooperativa och ideella aktörer tillför värdefull kompetens och därmed bidrar till att utveckla den sörmländska hälso- och sjukvården. För den som inte vill göra ett aktivt val ska det alltid finnas en väl fungerande offentlig verksamhet av hög kvalitet. Hälsoval Sörmland är en valfrihetsreform där individens eget val styr resursfördelningen till primärvården. Vi liberaler vill under kommande mandatperiod utveckla Hälsoval Sörmland till att omfatta fler områden inom den sörmländska hälso- och sjukvården. Administrativa uppgifter tar alldeles för mycket resurser i anspråk från sjukvårdande personal, det är den direkta patientkontakten som ska prioriteras. Vi liberaler vill säkerställa att Region Sörmland tar fram ett handlingsprogram i syfte att frigöra mer tid för patienten och därigenom öka såväl kvalitet samt utnyttja personalens kompetens på ett bättre sätt.

Frihet för individen

Frihet är en grundläggande värdering som bör genomsyra regionens alla verksamheter. För den enskilda individen kan det innebära frihet att välja, men också frihet från sjukdom eller smärta. Frihet går hand i hand med personcentrerad vård.

Den offentligt och solidariskt finansierade sjukvården är en fantastisk nytta som vi alla räknar med skall finnas när vi behöver den.

Vi vill använda den som ett verktyg att ge alla den fria rätten att styra över sina liv. Inte minst i utsatta situationer, när man är som mest sårbar, kan möjligheten att själv få och kunna bestämma över den egna livssituationen vara nödvändig.

Vi vill att alla medborgare skall kunna påverka sin vård – vilken vårdgivare, vilken metod, vilken tid, vilken plats... Och med det kommer kravet på regionen att erbjuda kunskap och se till att varje enskild person förstår just sina förutsättningar i varje kontakt med vården. Vi vill också betona vikten av den ekonomiska friheten att kunna få bästa möjliga vård oavsett egna ekonomiska begränsningar. I vårt Sörmland ges vården efter behov, när den behövs.

Tillgänglig vård – skärpta vårdgarantier

Från och med den 1 juli 2010 är vårdgarantierna lagstadgade i form av tidsgränser för den längsta tillåtna väntetiden. Vi vill skärpa tidsgränserna i de lokala vårdgarantierna och stärka patientens ställning i sjukvården.

Patienten har rätt till information om aktuella väntetider. Tiden för besök eller behandling bör alltid bestämmas tillsammans med patienten, och om den måste ändras bör patienten alltid bli tillfrågad. I de fall vårdgarantin inte kan respekteras, eller där man misstänker att den inte kommer kunna respekteras, skall patienten i god tid bli informerad om detta och istället erbjudas alternativ vård. Detta är särdeles viktigt i tider av långa köer och en stor vårdskuld.

Den första kontakten med vården per telefon skall kunna ske omedelbart, därtill finns det en vårdgaranti för att få en första medicinsk bedömning i primärvården inom tre dagar. Vi vill komplettera det med en lokal vårdgaranti för digitala besök.

Det första besöket på sjukhus skall kunna ske inom 30 dagar, istället för dagens 90 dagar. Det ställer till exempel krav på god personalplanering och schemaläggning, men leder till bättre och tryggare vård. Patienter skall inte behöva vänta längre än 30 dagar för att få genomföra provtagning eller röntgenundersökning. Vi föreslår att tidsgränsen för påbörjad behandling kortas till 30 dagar under planperioden. Det innebär att den längsta totala tiden kortas från 187 dagar till 93 dagar, en minskning med nästan 100 dagar. Det medicinska behovet är grunden till att vård skall ges. Det skall vara regionens ambition att kapa all onödig väntan.

Inom cancervården utvecklas nu allt fler standardiserade vårdförlopp med medicinskt definierade tidsgränser för olika åtgärder. Formerna för att mäta och följa upp efterlevnaden av vårdförloppen måste utvecklas och stärkas.

Idag saknas vårdgaranti för återbesök. Eftersom dessa är individuella går det inte att sätta en fast gräns som kan gälla för alla. Det blir därför en medicinsk bedömning av vårdgivaren som utgör den personliga längsta tidsgränsen för återbesök. Att kunna erbjuda återbesök inom den medicinskt prioriterade tidsgränsen bör vara minst lika viktigt som att kunna erbjuda nybesök inom vårdgarantin. Problem med oklara återbesök återkommer ständigt i de patientberättelser som exempelvis cancerpatienter delar med sig av. Det måste således skapas bättre rutiner för återbesök.

Vårdgarantin skall inte reglera den längsta tiden för att träffa just en legitimerad läkare, utan tidsgränsen gäller för att träffa berörd vårdpersonal, vilket kan omfatta sjuksköterska, terapeut, fysioterapeut, med flera.

Inför vårdval i Sörmland

Alla sörmlänningar skall kunna välja var de vill få sin vård utförd och av vilken vårdgivare. För oss är det en självklarhet att makten att bestämma över det skall ligga hos folket och inte hos politikerna.

Vi vill utöka valfriheten i Sörmland. Att själv kunna välja vilken vårdgivare som passar just dig är en viktig förutsättning för att öka tilliten till vården och öka effektiviteten i den. Vårdval är en tydlig markering till sörmlänningarna att vi menar allvar med att korta köerna och öka tillgängligheten i vår sjukvård. Privata vårdgivare är mer kostnadseffektiva och har en högre kundnöjdhet.

Etableringsfrihet inom LOV hoppas vi skall leda till fler mottagningar och större vårdutbud. Vi ser även att sjukhusens mottagningar kan etablera sig inom vårdvalen, och vi ser positivt på den kostnadskontroll som en sådan utveckling medför. Det är över lag ett stort problem att vi inte har kontroll på vad enskilda delar av vår verksamhet faktiskt kostar. Vi föreslår därför att vårdval införs från och med 1 juli 2022 inom ögon, kvinnohälsa/gynekologi och utprovning av hörapparat. Vi vill samtidigt utreda möjligheten att införa vårdval inom delar av ortopedin samt inom barn- och ungdomspsykiatri.

Behovet av ökad valfrihet är stort, och en etableringsfrihet ökar tillgången till vård genom att öppna för fler vårdgivare att etablera sig i Region Sörmland, något som gynnar både sjukvården och den regionala utvecklingen.

200 miljoner extra för att beta av köerna

Innan pandemin bröt ut hade vi redan extremt långa köer in till specialistsjukvården och nu är vi i en situation som kräver extraordinarära åtgärder för att komma tillrätta med köerna. Därför har vi i vår budget avsatt 200 miljoner extra utöver satsningarna på sjukvården genom att ta av de pengar som finns i regionens reserv, alltså pengar som vi tidigare år sparat. Vi anser att vi måste göra allt för att våra invånare som väntar på vård får det så snabbt som möjligt. Vilka åtgärder som ska göras för dessa pengar överlåter vi till professionen att avgöra men att de ska gå till att få bort köerna i vården under 2022.

En satsning på förlossningsvården

Liberalerna sätter av 10 miljoner extra till kvinnohälsa

En fungerande förlossningsvård som är patientsäker, tillgänglig och pålitlig är grunden för att varje kvinna ska känna sig trygg när hon ska föda. Liberalerna ser att förlossningsvården i Sörmland behöver ett extra tillskott av personal för att fler barnmorskor ska kunna stötta under förlossningen samt att vi upprätthåller BB i Nyköping.

Elevhälsa, på försök i regionens regi

Den svenska hälso- och sjukvården är utformad så att regionerna är huvudman för vård av barn upp till förskoleklass. Det är skolhuvudmannen som sedan ansvarar för enklare hälso- och sjukvård upp till gymnasiet, och därefter har regionerna åter huvudmannaskapet. Enligt skollagen är det skolhuvudmannen som bär ansvaret för att säkra tillgången till elevhälsan, men det sker på olika sätt i olika kommuner och skolor. Det innebär att elevhälsan är splittrad och att skolsköterskan i normalfallet är underställd rektor som i första hand är pedagogisk och administrativ ledare.

Elevhälsans fokus skall, enligt Skolverket, ”inte vara hälso- eller sjukvårdande insatser i snäv bemärkelse utan förebyggande och hälsofrämjande insatser i ett bredare perspektiv, även om det också skall vara möjligt för eleverna att få hjälp med enklare sjukvårdsinsatser”. Dagens splittrade organisation leder på många håll till att samarbete med primärvården, barnhälsovården och barn- och ungdomspsykiatrien försvåras i onödan. Det kan resultera i att psykologer i elevhälsan genomför utredningar, men inte får ställa diagnos, eller till onödigt dubbelarbete för elevhälsan och primärvården. Erfarenheter från Region Östergötland visar på att brister i elevhälsan leder till mycket hög belastning på barn- och ungdomspsykiatrien och svårigheter att ge patienterna hjälp på lägsta effektiva omhändertagningsnivå.

Sett över länet, och även mellan enskilda skolor, finns oacceptabla variationer i tillgången till de olika kompetenserna som anges i skollagen. En orsak är att ansvaret är otydligt fördelat mellan regionen och skolhuvudmannen, men också att det är svårt för skolhuvudmännen att ständigt vara uppdaterade i en komplex sjukvårdslagstiftning. Idag är elevhälsan överlag inte tillräckligt prioriterad, varken inom skolpolitiken eller inom sjukvårdspolitiken. Vi vill därför att Region Sörmland initierar en försöksverksamhet i samarbete mellan regionen och en kommun om driften av elevhälsan, med syfte att utvärdera och bedöma möjligheterna att utveckla elevhälsan på detta sätt.

Att må bra är en förutsättning för att klara av sin skolgång och därför måste unga få hjälp i tid.

Vård som ges i samverkan med kommunerna

Vi anser att en vidareutveckling av programmen för ungdomsmottagningar och familjecentraler är viktig för att bidra till en fortsatt bra hälsa och förebygga sjukdomar. Det skall finnas minst en motsvarande verksamhet i varje kommun. Genom dessa gemensamt drivna verksamheter ökar möjligheterna att nå personer i riskgrupper, med ökad utsatthet, men kan samtidigt göra generella insatser för breda grupper. Vi ser gärna en utveckling av familjecentralkonceptet, till att även innefatta särskilda tjänster för äldre. Vi föreslår att det på försök inrättas ett slags primärvårdsteam i samverkan med en sörmländsk kommun. Syftet är att skapa en länk mellan kommunal omsorg och hemsjukvård och regionens vård och skapa ett bättre vårdflöde, framför allt för äldre med icke-akuta symptom.

Insatser vid våld i nära relationer och mot barn

Våld i nära relationer är ett allvarligt problem i dagens Sverige. För att stötta personalen att på bästa sätt hjälpa de våldsutsatta har Region Sörmland tagit fram riktlinjer för bemötande och vård.

Vi vill vidareutveckla regionens arbete med denna grupp, men samtidigt är inte alltid sjukvården det bästa och mest flexibla stödet. Därför vill vi också avsätta pengar till kvinno-, tjej- och mansjourer som arbetar i vårt län. Att en misshandlad person ensam skall kunna navigera mellan samhällets olika insatser, mitt i en kris, är en orimlig förväntan. Därför tror vi att dessa jourer har en central funktion att fylla.

Vi tror också att de barnskyddsteam som regionen infört efter kan spela en viktig roll och vill särskilt bevaka deras utveckling.

Stoppa hedersförtryck och hedersrelaterat våld

Alla flickor, pojkar, män och kvinnor i Sörmland skall känna sig fria och trygga att fatta beslut om sina egna liv och kroppar. Förekomsten av så kallat hedersrelaterat våld och förtryck har ökat i Sverige och mörkertalet är stort. Ett stort ansvar faller på kommuner och regioner att förebygga detta förtryck och att hjälpa de personer som utsätts. Därför bör Region Sörmland anta en strategi för arbete mot hedersförtryck och hedersrelaterat våld.

Syftet med strategin är att belysa problemet, skapa en bild av omfattningen och hitta former för samverkan inom länet för att motverka hedersförtryck. Kunskapen om hedersförtryck måste höjas, såväl bland politiker som tjänstemän. Det är viktigt att stärka den personal som möter detta i sin vardag och har ansvar att agera

Mobila team

Liberalerna satsar 5 miljoner utöver generella uppräknings.

Mobila närvårdsteam är en uppskattad och framgångsrik metod. Teamen erbjuder snabb vård på patientens villkor, ofta i bostaden. Hittills har i princip alla patienter fått vård samma dag som de efterfrågat den. Patienten får enkel och snabb vård, och regionen undviker dyrbara besök på akutmottagningen.

Den mobila närvårdsverksamheten behöver växa. Idag har varje team ett stort upptagningsområde som gör att mycket tid behöver läggas på resor. Det måste också utvecklas tydligare riktlinjer för vilka patienter som skall erbjudas mobil närvård, bland annat för patienter med behov av psykiatrisk vård.

Mobila team kan vara ett sätt att kompensera för den utarmning som på senare år skett inom öppenvården i kommuner som saknar sjukhus. Vi vill därför göra en kartläggning av den nuvarande verksamheten, för att kunna utforma en utvecklingsplan för den verksamhet som bedrivs av mobila team, i syfte att säkerställa en god och jämlik tillgång till öppenvården i Sörmland.

Förebyggande vård – prioriterat för hälsan

Bröstcancer är den vanligaste cancerformen hos kvinnor och den viktigaste förebyggande åtgärden är den mammografi som kvinnor 40–74 år regelbundet kallas till. Tidig upptäckt räddar liv. Men vart fjärde fall av bröstcancer drabbar kvinnor som inte kallas till mammografi eftersom de är 75 år eller äldre, eller under 40 år. Vi vill slopa den övre åldersgränsen för kallelse till mammografi och sänka den undre till 30 år.

Vi vill satsa på mer friskvård och hälsofrämjande arbete inom primärvården, gärna i samarbete med civila organisationer. Rökning orsakar sjukdomar och innebär stora kostnader för samhället och lidande för den enskilde med försämrad hälsa. Vi vill att tandvården skall få erbjuda rökavvänjning till sina patienter på samma villkor som vårdcentralerna gör i dag.

Screening för prostatacancer ska påbörjas under 2022, något som vi lovade i valet 2018.

Fler vårdplatser

Antalet vårdplatser har under lång tid minskat i regionen. Arbetsmiljöverkets rapporter visar att problemet med överbeläggningar och utlokaliserade patienter på landets sjukhus är oroande. Sjukvårdspersonal får lägga allt mer av sin tid på att leta efter vårdplatser medan patienter blir liggande på akutmottagningar i väntan på en ledig säng. Detta är helt oacceptabelt ur både patientsäkerhetsperspektiv och arbetsmiljöperspektiv, men trots

det har detta fortgått. För få vårdplatser leder till ökade överbeläggningar och fler utlokaliserade patienter, vilket innebär ökade vårdrisker när ordinarie rutiner inte kan följas. Även stressen för personalen ökar, vilket skapar sämre förutsättningar för att ge patienten god och säker vård. Bristen på vårdplatser och överbeläggningar är en orsak till vårdskador och felbehandlingar. Det behövs fler vårdplatser för att varje patient skall vårdas på rätt avdelning med rätt kompetens. Det är också

nödvärdigt för att vi ska kunna få ner vårdköerna.

Vårdplatsbristen skapar en flaskhals i systemet, och leder både till onödigt lidande för patienten och dolda kostnader. Till exempel när en operation ställs in – patienten tvingas vänta ännu längre och operationslaget går överksamt bara för att det saknades en säng att lägga den opererade patienten i. Att återfå en balans i antalet vårdplatser är den mest prioriterade våldsatsningen. Överbeläggningar och utlokaliseringar måste minska.

Vi tror också att fler undersköterskor på vårdavdelningarna bidrar till att både höja bemanningen och bättre nyttja medarbetarnas kompetens. Samtidigt vill vi öka flexibiliteten hos regionen som arbetsgivare och göra det enklare att kombinera en tjänst på deltid på vårdavdelning med en tjänst på deltid någon annanstans inom vår organisation.

Alternativa organisations- och driftsformer

Sjukvården divisionaliserades för mer än tio år sedan. Den löste dåtidens problem med för stort fokus på geografiska revir, men har med tiden skapat nya, andra problem med för lite fokus på lokalt samarbete på respektive sjukhus. Vi anser därför att det är dags att göra en översyn av sjukvårdens organisation i syfte att stärka det lokala mandatet att jobba med förändringar och förbättringar.

Med tanke på den svåra situation sjukvården befinner sig i med allvarliga bekymmer att rekrytera och behålla nödvändiga kompetenser, menar vi att det också finns goda skäl att överväga alternativa driftsformer av verksamhet vid något eller flera av våra tre somatiska sjukhus.

Använd regionens lokaler smartare

Regionens sjukhus innehåller många specialanpassade lokaler, bland annat operationssalar. Dessa står för en betydande del av sjukhusens fastighetsbudget och står ofta tomma när regionens egen personal inte, hittills, schemalagt operationer. Vi anser att dessa lokaler kan användas mer effektivt, vilket både gynnar regionen och patienterna. Dels vill vi systematisera bokningen av operationer bättre med modell från Värmlands goda arbete. De har effektiviserat operationsverksamheten i mycket hög grad genom att ha gemensamma operationsstarter och att nyttja lokalerna under större delen på dygnet. Vi vill också se över möjligheten att ”överboka” operationssalarna för att korta köer och öka vår effektivitet.

Vi föreslår därutöver att operationssalarna på våra tre akutsjukhus skall kunna hyras ut när de inte nyttjas av regionens egen verksamhet. De ökade intäkterna leder till lägre investeringskostnader men även kortare köer då små privata vårdgivare kan bedriva verksamhet utan att bygga egna dyra operationssalar.

1177 Vårdguiden

Regionen skall fortsätta utveckla tjänster via 1177 Vårdguiden på internet. Vi vill också uppmuntra den utveckling där varje patient skall kunna komma åt kvalitetssäkrad vårdinformation, till exempel läkemedelshandboken och vårdhandboken via 1177. En annan viktig aspekt är att det borde vara lättare att hitta saklig information om vårdgivarens medicinska resultat, väntetider, med mer.

Upphandla mera verksamhet för smartare användning av skattemedel

Effektivitetskrav 35 miljoner

Regionens kärnuppgift är att tillhandahålla medborgarna en så god service till en så låg kostnad som möjligt. Det är vår övertygelse att de skattemedel regionen förfogar över skall användas till att bedriva den bästa möjliga verksamheten. Vi föreslår därför att fler områden inom regionens verksamhet kan upphandlas enligt Lagen om offentlig upphandling. Exempelvis kan de stödfunktioner som finns på våra sjukhus kring städning, transporter, fastighetsservice, med mer upphandlas för att ytterligare tydliggöra var fokus bör ligga i regionens verksamhet.

3. Primärvård nära dig.

Liberalerna tillför Hälsoval 78 miljoner utöver den generella uppräkningsen.

Husläkare till alla.

För en del spelar det ingen större roll vilken läkare eller sjuksköterska man träffar när man söker vård, så länge man får hjälp. Men för andra är det särdeles viktigt med kontinuitet. Därför ska alla erbjudas en husläkare. Man skall vara trygg med att kunna ha en och samma läkare.

Oavsett anledning har den som ber om det rätt enligt lag att få en kontaktperson, en fast vårdkontakt, för kontinuitet och samordning i vården. En vårdkontakt ansvarar för samordningen av kommunikationen med patienten. Inom vissa områden fungerar det mycket bra – till exempel fungerar de särskilda KOL- eller diabetessköterskorna ofta som fasta vårdkontakter för sina patienter, men det finns mycket kvar att göra. Andelen invånare med fast vårdkontakt i Sörmland är mycket låg jämfört med övriga landet. Vi anser att regionen skyndsamt skall utveckla rutiner och regler för de anställda som skall arbeta som kontaktpersoner, samt att informationen till allmänheten måste förbättras kraftfullt. Vi vill också fortsätta det arbete som påbörjats för att renodla kontaktsköterskornas roller, så att samma patient inte behöver ha flera olika vårdkontakter i onödan.

Alla ska erbjudas en så kallade husläkare, och inte bara listning per vårdcentral. Med en läkare som känner dig och din sjukdomshistoria kortas ledtiderna inom sjukvården och slutenvården kan avlastas då primärvården allt mer kan hantera svårare sjukdomar. Vi tror att detta är särskilt viktigt för patienter med kroniska sjukdomar och komplicerade sjukdomsbilder. Denna läkare är ansvarig för din vårdplanering och samordning. Planen är att detta system skall vara infört i hela primärvården under mandatperioden.

Distriktssköterskemottagningar och snabbkliniker

Sörmland är ett län med mycket landsbygd. För många är det grunden i länets attraktion och anledningen till att man valt att bosätta sig här. Men det kan samtidigt innebära att det är långt till närmsta vårdcentral och ännu längre till ett sjukhus. En sedan länge etablerad lösning är distriktssköterskemottagningar. Distriktssköterskornas arbetsuppgifter inkluderar inte bara vård och omvårdnad i hemmet, utan de fungerar ofta som råd och stöd till anhöriga. Distriktssköterskornas roll i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet är också av största vikt.

Vi tror att distriktssköterskor är en av nyckelkompetenserna i framtidens hälso- och sjukvård, och därför vill vi satsa på distriktssköterskemottagningarna, bland annat genom att göra dem avgiftsfria. Vi vill att det görs en kartläggning över behovet i Sörmland och att det tas fram en utvecklingsplan för distriktssköterskeverksamheten. Bland annat tror vi att regelbundna kvällsmottagningar kan vara

ett effektivt sätt att öka tillgängligheten till vård utanför våra större tätorter.

En viktig strategi i Framtidens hälso- och sjukvård är att stärka den nära vården, och regionen måste finna nya sätt att vara mer tillgänglig och möta befolkningen där den finns. Därför föreslår vi att regionen inför en vårdvalsmodell för nya snabbkliniker, till exempel i anslutning till stormarknader och gallerior. Dessa mottagningar kan avlasta primärvården med enkla och vanliga besvär.

Seniormottagningar

Andelen äldre i befolkningen i Sörmland kommer att öka kraftigt fram till 2025 och åren därefter. De äldre är de mest sjuka, och med hälsoinriktade åtgärder kan vi förebygga sjukdomar och de har möjlighet att vara friska längre. Sverige är ett föredöme när det gäller att ha särskilda mottagningar för gravida, och för barn i primärvården. Vi har Mödravårdscentraler och Barnavårdscentraler men det behövs även seniormottagningar. Det är hög tid att uppvärdera vården av äldre.

En seniormottagning tar emot sköra, multisjuka, personer över 75 år. Där finns samlad geriatrisk kompetens, som läkare, samordningssköterska, dietist, kurator, farmaceut, fysioterapeut, arbetsterapeut.

Väntrummet skall vara skilt från övriga väntande, så att en äldre känslig person slipper utsättas för smitta från sjuka barn. I dag finns det endast en seniormottagning i Sörmland, i anslutning till vårdcentralen i Oxelösund. Vi vill utvärdera verksamheten där, och med den utvärderingen till grund utveckla konceptet för att sedan införa fler seniormottagningar i länet. Målet är att ha minst en seniormottagning per kommun. Inte minst den pågående pandemin visar på vikten av särskilda mottagningar för seniorer.

Förenkla regelboken

Regelboken som styr primärvården i länet är ett omfattande dokument som innefattar alla detaljer kring hur länets alla vårdcentraler skall skötas. Den är på många håll omfattande och trots en årlig revision är det ett dokument som har många år på nacken. Vi föreslår därför att en översyn görs av hela regelboken för att anpassa den för 2020-talet. Vi föreslår exempelvis att det skall bli lättare att öppna mindre läkarpraktiker och att alla vårdcentraler inte skall behöva ha all specialistkompetens lokalt. Vi vill även se över öppettiderna, införa listning elektroniskt via 1177 och införa webbtidbokning. Regelboken skall förnyas genom en politiskt tillsatt styrgrupp som skall lämna ett förslag till Regionstyrelsen.

Frigör resurser, upphandla tidsbokningen

Mycket tid och energi på våra vårdcentraler läggs idag på att hantera telefonsamtal från de listade gällande rådgivning, tidbokning och receptförnyelse. I regel är det sjuksköterskor som sitter och svarar på de här telefonsamtalen. Vi vill frigöra deras tid till att träffa patienter istället och på så sätt tillföra primärvården extra resurser. Vi föreslår därför att all telefonhantering som vårdcentralerna idag sköter var för sig upphandlas och läggs under 1177. Det blir en enkel väg in för sörmlänningarna där all rådgivning och tidsbokning kan ske centralt hos en aktör istället för som idag lokalt hos varje vårdcentral.

4. En tillgänglig psykiatri.

Liberalerna tillför psykiatrin 10 miljoner, BUP 15 miljoner och samtalsmottagningarna 3 miljoner utöver den generella uppräkningsen.

Allt fler mår dåligt i vårt samhälle. Den här utvecklingen måste vi bryta och det kan vi göra genom snabba insatser som är individuellt anpassade. Den som har en psykisk sjukdom har samma rätt till bot och lindring som den människa som lider av fysisk sjukdom och smärta. Vi liberaler anser att det krävs bättre tillgänglighet, högre kompetens och patientsäkerhet, bättre bemötande och vårdmiljö. Den psykiatriska vården erbjuder ska garantera brukarna bästa tänkbara personcentrerad behandlingsform i kombination med kunskapsbaserad metod. Den nära hälso- och sjukvården ska vara den naturliga ingången i vården för ungdomar med psykisk ohälsa. Där ska man tidigt kunna upptäcka och identifiera psykisk ohälsa hos ungdomar med mindre allvarliga former av psykisk problembild. För detta ändamål krävs en ökad kompetens om psykiska sjukdomar inom närvården. När problem synliggörs tidigt är det enklare att i nästa steg, om behov finns, vägleda ungdomarna vidare till den psykiatriska specialistvården. Rätt att välja vård och behandling ska vara självklart även för den som lider av psykisk sjukdom. Vi liberaler är därför övertygade om att det är av stor vikt för utvecklingen av den psykiatriska vården att privata vårdgivare, i större utsträckning än idag, tillåts verka även inom den offentligt finansierade psykiatrin. Det finns goda erfarenheter av beroendevård, barn- och ungdomspsykiatriska mottagningar och ätstörningsvård i privat regi runt om i landet. En sådan utveckling främjar förnyelse och nya lösningar som utgår från patientens behov. Liberalerna ser även behovet av en utbyggnad av de mobila teamen inom psykiatrin. Att bli upphämtad av polis för att bli transporterad till en psykiatriakut är långt ifrån det optimala skeendet för varken polisen eller den sjuke.

Satsning på psykiatrin

Runt om i landet är den psykiatriska vården eftersatt. Den motsvarar inte allmänhetens behov av vård. Under lång tid har sjukvården inte klarat av att möta den ökade psykiska ohälsan hos olika grupper. Sverige har till exempel fått allvarlig kritik för att inte göra tillräckligt för unga personer med psykisk ohälsa, och även bland våra äldre finns det många som lider av psykisk ohälsa. Vi vill öka psykiatrins andel av sjukvårdens totala resurser, och arbeta mer förebyggande även inom den psykiska ohälsan. Vi tror att regionens kulturverksamhet kan fylla en viktig funktion när det gäller förebyggande satsningar, särskilt mot psykisk ohälsa hos äldre. Goda exempel finns runt om i länet, och vi vill hjälpa till att sprida dem.

Vi uppmuntrar satsningar på samtalsmottagningar inom barn- och ungdomspsykiatrin, men konstaterar samtidigt att dagens resurser långt ifrån är tillräckliga för de behov som finns. Vi vill återöppna samtalsmottagningar för unga vuxna, de mellan 18 och 25 år.

Mobila team inom psykiatri

Mobila team har fungerat bra där de finns, men likväl som i somatisk vård behöver de mobila teamen i psykiatrisk vård ses över. De geografiska områdena är stora och behoven ökar.

Vi stödjer utvecklingen av mobila team inom psykiatri. Behov och befintliga resurser behöver kartläggas, och vi vill samtidigt göra en utvärdering för att se om mobila team räcker som ersättning för de öppenvårdsmottagningar som stängts de senaste åren. När de alla de patienter som hade vänt sig till en öppenvårdsmottagning, eller behöver verksamheten kompletteras för att vi skall kunna ge sörmlänningar med psykisk ohälsa bästa möjliga vård?

Stärkt barn- och ungdomspsykiatri

Liksom i många andra delar av landet har Sörmland långa köer till barn- och ungdomspsykiatri, BUP. Under perioder har tillgängligheten varit så låg att ingen alls fått vård inom den lagstadgade vårdgarantin. Att utöka samverkan med elevhälsan är ett sätt att möjliggöra bättre vård för många patienter samt se till att alla tas om hand på lägsta möjliga omhändertagandenivå. Vi föreslår en satsning på BUP, med syfte att korta köerna och befästa BUP:s närvaro i alla delar av länet. Vi vill även utreda möjligheten att upphandla barn- och ungdomspsykiatri via lagen om valfrihetssystem.

Slopa remisskravet för neuropsykiatriska utredningar

Från och med den 1 augusti 2019 har remisskrav införts inom regionen för neuropsykiatriska utredningar. Köerna för dessa utredningar är långa och istället för att satsa de resurser som krävs för att komma tillrätta med problematiken har ett remisskrav införts som hindrar sörmlänningarna att få de utredningar som så ofta krävs. Remisskravet i sig är ett bevis på att man misslyckats med vården för dessa patienter; vi anser att remisskravet bör avskaffas och tillgängligheten inom vår egen vård istället förbättras. Vi vill även att bedömningsenheten skall utvärderas inför en eventuell avveckling.

5. En personalpolitik som värdesätter kompetens.

Regionens medarbetare är dess främsta tillgång. I mötet med befolkningen i länet är personalens kunskap, erfarenhet och engagemang grunden för en god välfärd. För Liberalerna är det avgörande att regionen som arbetsgivare tillgodoser och stimulerar medarbetarnas utvecklings- och utbildningsbehov utifrån enskilde individen. Regionen ska vara en attraktiv arbetsgivare där

varje anställd bidrar utifrån sina unika förutsättningar och känner arbetsglädje, engagemang och framtidstro. Vi liberaler vill investera i regionens personal och därmed öka regionens attraktionskraft som arbetsgivare. För att säkerställa en god kompetensförsörjning och ett tillgänglig hälso- och sjukvård av hög kvalitet ska regionen som arbetsgivare vara och flexibel och anpassningsbar utifrån medarbetarnas individuella behov. Medarbetarna ska ha goda möjligheter att utveckla sin kompetens och detta ska återspegla sig i lönekuvertet.

Ansvar ska flyttas ut i

organisationen och beslut ska i största möjliga mån fattas där de ska genomföras. Vi liberaler tror på personalens förmåga att ta eget ansvar över sin arbetssituation och arbetsplats. Detta leder till utveckling på såväl individuell som organisationsnivå. Lika lön för lika arbete är en självklar liberal princip. Löneskillnader som enbart beror på kön får inte förekomma. Lönesättningen ska vara tydlig, jämställd och rättvis. Det ska löna sig att vidareutbilda sig och skaffa speciell kompetens som är till gagn för regionens verksamhet. Initiativ av denna art ska uppmuntras och ge den anställda ökat ansvar och högre lön, och därför vill Liberalerna utveckla möjligheterna för regionens personal att utbilda sig akademiskt. Idag går enorma resurser inom hälso- och sjukvården åt till hyrpersonal, personal som ofta arbetade inom regionen innan de gick över till ett bemanningsföretag. För att säkra kompetensförsörjningen och kontinuiteten inom vården måste regionen bli oberoende av hyrpersonal. Det är viktigt att se orsakerna till att viss personal hellre väljer ett bemanningsföretag framför regionen. Högre lön och större möjligheter att styra sin arbetstid är viktiga inslag som regionen måste ta hänsyn till. Vi vill även återinföra vårdbiträden och bygga ut verksamheten med vårdnära service för att avlasta den legitimerade personalen.

Stoppa kompetensflykten i delar av sjukvården

Regionen har under de senaste åren upplevt något av en kompetensflykt. Många kompetenta och uppskattade medarbetare väljer att sluta och vänder sig till andra arbetsgivare. Detta är särdeles negativt för regionen som råkar ut för ständiga kompetensförluster när personal som besitter specifika kunskaper slutar i organisationen. Detta är inte något man som arbetsgivare helt kan skydda sig mot, men det är definitivt något man bör motverka genom att vara en attraktiv arbetsgivare. När kompetensförlusterna är av den skala att de upplevs som ett problem är det av yttersta vikt att åtgärder vidtas för att motverka en sådan trend.

Ett första steg är att undersöka varför de som slutar väljer att sluta, och kartlägga anledningarna till att andra arbetsgivare uppfattas som mer attraktiva. Till exempel bör avslutningssamtal alltid ske både med närmaste chef och med annan lämplig person inom organisationen. Eventuellt kan det kompletteras med en anonym enkät. Vid ett samtal kan vissa saker framföras, och via en anonym enkät kommer andra uppgifter att komma fram. Vi tror även att regionens politiska ledning måste bli mer aktiv i denna fråga.

Fler karriärvägar och möjligheter

Vi anser att fler utbildningar på högskolenivå skall erbjudas med studielön. I synnerhet gäller detta sjuksköterskor som läser in specialistkompetens inom de områden där regionen saknar personal, men även undersköterskor som vill läsa till sjuksköterska, biomedicinsk analytiker eller medicinsk sekreterare skall erbjudas möjlighet. Dessa platser skall annonseras och fördelas efter öppet ansökningsförfarande. Vi vill också påbörja arbetet med att införa akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor, så kallad AST. Vi ser även att det måste öppnas fler karriärvägar och möjligheter till lönespridning för våra anställda. En erfaren medarbetare skall inte behöva byta arbetsgivare för att få den löneförhöjning den förtjänar.

Satsa på forskning, utveckling och innovationer

Samarbetet med Uppsala universitet bör utvärderas och prövas mot andra universitet i syfte att säkerställa att regionen får mesta och bästa möjliga stöd för forskning. Målet är att väsentligen öka antalet disputerade medarbetare, såväl inom omsorg, paramedicin och den specialiserade vården som i andra delar av regionens verksamheter.

Vi anser att det skall vara en tydlig merit i lönesammanhang att forska och disputerar. Regionen skall fokusera på att stödja patientnära forskning i bred bemärkelse och ha en medveten plan för hur den nya kunskapen skall tas tillvara och spridas. Samarbeten med Mälardalens universitet bör utvecklas.

Många anställda kommer på nya och spännande lösningar på de problem de upplever i vardagen. Detta skall regionen självklart uppmuntra och stötta. Våra medarbetare skall kunna få stöd att driva patentprocesser och på andra sätt vidareutveckla sina idéer. Regionen skall alltid uppmuntra till nytänkande och innovationer. Generositet och flexibilitet skall vara ledord för arbetsgivaren.

6. Sörmländsk kultur.

En liberal kulturpolitik kännetecknas av frihet, mångfald och kvalitet. När människan utövar eller tar del av kultur föds inspiration, kreativitet och nya idéer. Kultur får människor att växa och erbjuder individen möjlighet till bildning och personlig utveckling. Vi liberaler vill fortsätta att utveckla kulturen. Politikens uppgift är emellertid inte att utforma kulturen utan stimulera och hjälpa till genom att skjuta till resurser som ger möjlighet att bedriva en väl utvecklad kulturverksamhet över hela länet. Regionens kulturinstitutioner är viktiga aktörer för att uppnå målen för ett friskare län. Inte minst är dessa verksamheter en viktig garant för dialog och en demokratisk samhällssyn. Kulturens stora egenvärde för mänsklig utveckling och hälsa är en primär grund för att utveckla ett hållbart samhälle. Ett aktivt kulturdeltagande gynnar både den enskilde och samhället, genom ökad förmåga till återhämtning efter sjukdom och ökad samhällelig delaktighet och sociala kontaktytor vilket även motverkar utanförskapets ohälsorisker. I den så kallade Sörmlandsmodellen erbjuds länets barn och i ungdomar mellan 5-15 år två kulturevenemang per läsår. Det kan vara musik, dans eller teater. Detta är unikt för Sörmland. Det är upp till varje skola att ta vara på detta erbjudande och Liberalerna vill att Sörmlandsmodellen kvalitetssäkras så att denna möjlighet verkligen kommer alla barn till del. Sörmland har ett rikt utbud av idrottsföreningar. Tillgång till idrott på både elit- och breddnivå är ytterligare en faktor som lockar människor och företag till länet. Idrottsrörelsen som folkrörelse ger även samhällsekonomiska vinster i form av en friskare befolkning. Idrotten har en viktig roll att spela för de unga i länet. Genom den verksamhet som idrottsföreningarna bedriver skapas kontaktytor till och mellan ungdomar. Kontaktytor som annars hade varit svåra att finna. Regionen ska förbli en aktiv partner till sörmländsk idrott. Det engagemang landstinget har inom länets studieförbund ska utvecklas. Vi liberaler är övertygade om att en mångfald av studieförbund av hög kvalité ger länets invånare förutsättningar att på individuell nivå förverkliga sina intressen och därmed utvecklas som människor.

Bildning och utbildning – regionens folkhögskolor

Folkhögskolorna erbjuder ett viktigt alternativ till högre utbildning och bidrar samtidigt med trygghet och gemenskap. En mångfald av utbildningsvägar är en del i en politik som vill erbjuda största möjliga valfrihet för individen. Av de sörmländska elever som slutade nian 2018 lämnade 18 % grundskolan utan att ha behörighet till gymnasiets yrkesprogram. Även om man exkluderar nyinvandrade och de med oklar bakgrund är siffran cirka 14 %.

En riskfaktor för ohälsa senare i livet är just icke avslutad utbildning – därför anser vi att folkhögskolorna kan spela en stor roll när det gäller att erbjuda alla ungdomar en möjlig väg till utbildning, såväl som till bildning. Social träning är en annan viktig beståndsdel i folkhögskolornas framgångar.

Liberalerna anser att Åsa och Eskilstuna folkhögskolor skall fortsätta det goda arbetet med att utveckla sin attraktionskraft, bland annat genom stärkt samarbete med länets kommuner och Arbetsförmedlingen, samt genom att fortsätta utveckla sitt arbete med marknadsföring. Regionen skall bli bättre på att internt tillvarata den kompetens som skolorna erbjuder. Det finns även anledning för regionen att se över det egna utbildnings- och kompetensförsörjningsbehovet och se om folkhögskolorna i högre utsträckning kan vara behjälpliga, exempelvis inom Vårdnära service. Vi ser också stora möjligheter till effektivitetsvinster genom samarbete mellan skolorna.

Vi tror också att folkhögskolorna är en viktig pusselbit när det gäller svenskundervisning och introduktion till svensk kultur för många nyanlända. Vi skulle dock gärna se ett ökat fokus på möjligheten till komplettering och validering av kunskaper. Vi ser gärna att Region Sörmland samarbetar bättre med länets kommuner i dessa frågor. Folkhögskolorna har även en viktig funktion när det gäller integration genom kultur och bildning. Goda exempel finns där man med goda resultat vänt sig till svårnådda grupper som vuxna, utlandsfödda kvinnor, bland annat via en satsning på hemslojd. De samhälleliga vinsterna av liknande insatser är stora, och Liberalerna vill se att det arbetet intensifieras framöver.

7. En region i framkant.

Grundläggande för den regionala utvecklingen är att den ska vara ekonomiskt, ekologiskt och socialt långsiktigt hållbar. Sörmlänningarnas behov ska tillgodoses utan att äventyra kommande generationers möjlighet till ett gott liv. En avgörande förutsättning för regional utveckling är att det finns en väl utbyggd infrastruktur. Goda kommunikationsmöjligheter, bra utbildningstillfällen, ett positivt företagsklimat, ett rikt kulturliv och en bred samhällsservice i form av en väl utbyggd offentlig sektor är viktiga beståndsdelar i den sörmländska infrastrukturen. I en alltmer globaliserad värld med regionala tillväxtcentrum som drivkrafter för ekonomin blir tillgång till goda kommunikationer allt mer avgörande. En väl utbyggd kollektivtrafik är av stor betydelse för att underlätta arbets- och studiependling, men även för resor till hälso- och sjukvård, föreningsliv, handel, nöjen och rekreation. Under den kommande mandatperioden kommer landstinget att ombildas till en region, och därmed bli den drivande motorn för regional utveckling i Sörmland. Liberalerna ser värdet av att regionen, EU, staten och kommunerna samarbetar för att utveckla Sörmland till en av de mest dynamiska regionerna i landet. Vi måste även bli bättre på att utnyttja de stöd för regional utveckling som EU erbjuder.

Regional kollektivtrafik

Mälardalstrafik ansvarar för regional kollektivtrafik i Mälardalen främst vad gäller tågtrafik. Syftet är en gemensam regional ambition att förbättra möjligheterna till pendling och annat resande i Mälardalen. För Sörmland är ett storregionalt samarbete i trafikeringsfrågorna helt nödvändigt. Vi har viktig och länsöverskridande regionaltågstrafik på tre olika banor, Svealandsbanan, Västra stambanan och Nyköpingsbanan.

Det finns redan idag överenskommelser om att succesivt utöka antalet tågavgångar i syfte att förbättra pendlingsmöjligheterna för sörmlänningarna. Hindren för att genomföra satsningar är dock många. Främst handlar det om kapacitetsbrist på spåren i vår region. Vid de tidpunkter då det är störst behov av fler avgångar är det redan fullt på spåren. Det finns också konflikter om vilka typer av tåg som skall prioriteras. För oss är det viktigt att den regionala tågtrafiken, där arbetspendlare reser varje dag, prioriteras högre än annan trafik. Så är det inte idag.

Liberalerna vill därför se att investeringar som utökar kapaciteten på spåren prioriteras och påskyndas. Ett exempel på en satsning som måste påskyndas är sträckan Järna – Stockholm som idag utgör en flaskhals för all tågtrafik som skall till och från Sörmland. Men eftersom antalet tåglägen utgör ett hinder lång tid framöver så vill vi också se åtgärder som möjliggör trafikering med

längre tåg som kan ta fler resenärer. Det kräver dock också investeringar i tex längre plattformar. I dagsläget är det möjligt att köra dubbelkopplade tåg (ER1) som tar upp till ca 700 resenärer på Svealandsbanan, Västra stambanan och Nyköpingsbanan. Det finns dock ett behov av att ta fram planer för hur plattformar skall kunna förlängas på de flesta av länets stationer redan nu för att möjliggöra ännu längre tåg i framtiden och skapa en god grund för fortsatt god tillväxt i regionen genom möjlighet till strategisk detaljplanering i stationsnära områden för både företag och framtida medborgare.

Vi vill också se en översyn av det regelverk som Trafikverket använder för att tilldela tåglägen. Den regionala tågtrafiken bedöms i nuvarande modell vara mindre samhällsnyttig än annan trafik vilket vi ifrågasätter. Vidare vill vi se ett system med viten för operatörer som inte nyttjar tilldelade tåglägen.

Region Sörmland måste därför fortsätta vårt arbete, tillsammans med övriga regioner i Mälardalen, för att tidigarelägga och utöka investeringarna i vår region. Och vi måste få regering och riksdag att agera för att den regionala tågtrafiken skall prioriteras högre.

En kollektivtrafik som är modern, punktlig och bekväm och som underlättar människors vardag är en förutsättning för att Sörmland och Mälardalen skall utvecklas på ett hållbart sätt. De nya Mälartågen är en viktig del av den fortsatta satsningen på framtidens kollektivtrafik i vår region.

Infrastruktur

Region Sörmland står inför ett flertal utmaningar när det gäller infrastrukturinvesteringar. Liberalerna betonar att för att säkerställa ökade resurser till vår del av regionen måste vi bli ännu bättre på att samarbeta med våra grannar i Stockholm-Mälardalenregionen. Bland annat för att vi tillsammans blir starka i våra krav men framförallt för att satsningar i infrastruktur och kollektivtrafik måste hänga ihop i ett storregionalt perspektiv. Det är när vi är bra på att beskriva hur satsningar i vår region stärker tillväxten, ökar bostadsbyggandet och förbättrar funktionaliteten på arbetsmarknaden som vi röner framgångar. Det är särdeles viktigt att säkerställa robustheten i våra infrastrukturens system.

Infrastrukturen i Stockholm-Mälardalenregionen är idag delvis mycket ansträngd, med påtagliga kapacitetsproblem och trängseffekter inom regionen. Det finns stora behov av ökat underhåll och ett effektivare nyttjande av transportsystemen samt nya investeringar i dem för att möta trafikökningen och dess omställning mot hållbara transporter.

Den digitala infrastrukturen är minst lika viktig. Utan säkra uppkopplingar fungerar varken näringsliv eller privatliv. Mobilmottagningen måste bli bättre i hela länet. Digitaliseringen har en central roll när det gäller att skapa hållbar regional tillväxt för att minska geografins betydelse. Det skall vara möjlighet att bo och driva konkurrenskraftiga företag även utanför tätorter.

Liberalerna anser att det övergripande målet för Sörmland bör vara att bli bäst i Sverige på att använda digitaliseringens möjligheter. För att öka utbyggnadstakten av både fiber och mobilt

bredband behövs att aktivt arbete för att undanröja hinder som idag försvårar och fördyrar utbyggnaden. Ökat samarbete behövs med olika aktörer som investerar i bredbandsinfrastrukturen på marknadsmässiga villkor. Ökat offentligt stöd, framför allt från statlig nivå, krävs för att möjliggöra utbyggnaden av nät i kommersiellt svaga områden.

Bostadsbyggande – för fler sörmlänningar

Fler måste få möjlighet till sin första bostad och den akuta bostadsbristen måste åtgärdas. Därför måste bostadsbyggandet öka och det befintliga bostadsbeståndet användas bättre. Liberalerna arbetar för en bostadsmarknad där ingen skall behöva tacka nej till jobb eller studier på grund av att det inte går att hitta boende.

Kommunerna har planmonopol och därmed en avgörande roll i arbetet med att få en bättre fungerande bostadsmarknad. Regionen skall ta ansvar för att samverka med kommunerna i syfte att underlätta bostadsbyggande. Till exempel genom att prioritera insatser kopplade till infrastruktur och kollektivtrafik på ett sätt som gynnar bostadsbyggande och tillväxt. Regionen skall också samverka med olika aktörer, företag och myndigheter, för att underlätta bostadsbyggande. Det behövs attraktiva boendemiljöer för olika hushåll i olika skeden i livet i vårt län. En fungerande bostadsmarknad kräver mångfald i utbud och upplåtelseformer. För att det skall kunna uppnås krävs också ett gott samarbete med byggföretag och markägare.

Näringslivsklimat – för en attraktiv region

Liberalerna inser att företagsamhet är grunden för vårt välstånd och driver samhället framåt. Det skapar arbetstillfällen och tillväxt, vilket i sin tur ger skatteintäkter som finansierar vår gemensamma välfärd.

Region Sörmland bidrar genom att främja infrastruktur, kollektivtrafik, bostadsbyggande, kompetensförsörjning och högre utbildning. Vi vill också säkerställa att Region Sörmland samverkar med kommunerna och näringslivet för att lyfta fram goda exempel. Ett framgångsrikt Sörmland måste ha ett av Sveriges bästa företagsklimat. Då kan vi bättre än idag ta tillvara på de goda förutsättningar som finns i vår region.

EU och Sörmland

Globaliseringen och medlemskapet i EU har gjort att Sveriges regioner alltmer påverkas av händelser internationellt. Regeringen beskriver internationellt samarbete som en förutsättning för att kunna möta nutida och framtida samhällsutmaningar. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner påverkas ungefär hälften av de beslut som tas på lokal och regional nivå av EU. I en alltmer globaliserad värld är det självklart att det internationella perspektivet finns med i det regionala arbetet.

Sörmlands regionala utvecklingsstrategi pekar ut riktningen för det regionala utvecklingsarbetet

på lång sikt och beskriver hur arbetet ligger i linje med nationella och internationella strategier. Utvecklingsstrategin är därmed en del i genomförandet av Agenda 2030, EU:s sammanhållningspolitik och den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft.

EU:s sammanhållningspolitik har målet att skapa tillväxt och sysselsättning lokalt och regionalt i Europa och genomförs till stor del genom strukturfonderna. Strukturfonderna, innebär möjligheter till finansiering av insatser för att möta samhällsutmaningar och behov regionalt. Regionala prioriteringar och inflytande över medlen är en förutsättning för ett framgångsrikt regionalt utvecklingsarbete.

Liberalerna menar att det regionala utvecklingsarbetet i Sörmland bör förbättras och stärkas. Det kan ske genom att underlätta informationen och arbetet med ansökningar av medel från strukturfonderna. Idag är det för lite ansökningar från vår region i förhållande till övriga regioner.

Minskad förskrivning av antibiotika och bättre rening av läkemedelsrester

Utsläpp av antibiotika orsakar skador på vattendrag och miljö. Tillverkning av läkemedel kan också vara mycket påfrestande på miljön, och ett problem som uppstår utanför vårt eget närområde är de miljöskador som produktionen i tillverkningsländerna orsakar. Vidare leder överkonsumtion av antibiotika till att bakterier kan utveckla resistens, något som i sin tur orsakar ökad sjuklighet och dödlighet. Frågan har därför såväl miljömässig, medicinsk och ekonomisk aspekt.

Regionen har förbättrat sig de senaste åren från en bit över 300 recept per 1000 invånare och lyckades precis att nå det nationella målet för antibiotikaförskrivning om max 250 recept per 1000 invånare. Utbildning och information till både personal och allmänhet är dock fortsatt en viktig strategi. Regionen bör utvärdera informationskampanjen om antibiotikaanvändande, och eventuellt ta initiativ till att arbeta vidare inom sjukvårdsregionen med ytterligare en informationskampanj.

De läkemedel som används på våra sjukhus upphandlas av regionen, och vi vill säkerställa att man följer riktlinjer från Upphandlingsmyndigheten och Konkurrensverket.

Vi föreslår införandet av ett avgiftsfritt återbesök – i första hand digitalt eller via telefon – istället för att vid första besöket förskriva antibiotika, samt att regionen förbättrar mätningen av och sätter mål för förbrukningen av antibiotika inom hela sjukvården.

Varje år släpper regionen ut en hel del läkemedelsrester från sina lokaler, men den allra största delen – närmare 90 % – av läkemedelsutsläppen till avloppsvatten sker från hemmen. Istället för att enbart fokusera på utökad rening av de sjukhusrelaterade utsläppen vill vi inleda en dialog med kommunerna, i första hand på sjukhusorterna, för att se om vi kan bidra till att den kommunala reningen av avloppsvatten blir bättre och mer träffsäker att rena just de utsläpp som härrör sig från sjukvårdens verksamhet. Vi skulle kunna göra ett liknade projekt som man genomfört i Linköping, där renar man avloppsvattnet med hjälp av ozon och beräknar att över 90 procent av läkemedelsresterna som lämnar kroppen kan renas bort.

8. En effektiv organisation.

Regionen är en politiskt styrd organisation med många olika nivåer och drygt 8000 medarbetare och en budget på drygt 13 miljarder kronor. Varje skattekrona som tas av medborgarna ska gå till att producera en god och tillgänglig verksamhet för samma medborgare. Liberalerna ser att konkurrensutsatta verksamheter producerar bättre kvalitet till ett lägre pris, och detta är inte så märkligt egentligen. Finns det en risk att man väljs bort måste man visa varför man ska bli vald. Liberalerna stödjer därför olika privata initiativ inom regionens verksamheter för att öka valfriheten och hushålla med skattepengarna på bästa möjliga vis. Viss administration behöver vi mer av, så som medicinska sekreterare som kan avlasta sjuksköterskor och läkare, annan kanske mindre. Det är dock viktigt att påpeka att en så stor organisation som Region Sörmland behöver kompetenta utredare, handläggare och chefer för att bedriva verksamheten på bästa sätt. En väg för att minska administrationen utan att göra stora personalförflyttningar är att uppdatera regionens ibland extremt omoderna IT-miljö. Vårdpersonal handhar hundratals IT-system i sin vardag och dessa måste i framtiden kunna kommunicera med varandra. Samtidigt bör vi inte vara främmande från att lyfta bort vissa administrativa uppgifter istället för att bara tillföra sådana.

Stärk ledarskapet på alla nivåer

Regionen måste skapa goda förutsättningar för att våra chefer skall kunna vara ledare. Vi vill ge chefer och medarbetare större befogenheter och ansvar. Det handlar om att delegera mer, decentralisera och ställa uttryckliga krav. Uppdrag, befogenheter och ansvar skall vara tydligt formulerade. Samtidigt vill vi att det skall vara möjligt som chef att ha en fot kvar i verksamheten. I verksamheter där det är lämpligt förespråkar vi ett delat ledarskap, där det administrativa ledarskapet är en roll och att leda och utveckla verksamheten en annan. Vi tror att det skapar chefer, och ledare, med bättre förståelse och större insikt i medarbetarnas vardag.

Smartare administration och kommunikation

Vår ambition är att Region Sörmland skall ha Sveriges effektivaste vård. Vi vill skapa förutsättningar för mer tid med patienten i syfte att ge sörmlänningarna mesta möjliga vård för pengarna. Regionen uppfattas fortfarande av många anställda som toppstyrd och hierarkisk. Det behöver tas krafttag för att eliminera den onödiga och icke värdeskapande byråkratin. Vi vill ge ökade befogenheter och större ansvar till medarbetare och chefer att styra utvecklingen av sitt arbete.

En effektiv organisation handlar om att rätt person utför rätt uppgift. Vårt viktigaste förslag är att öka medarbetares och chefers befogenheter och att decentralisera viktiga beslut. Vi anser att administration måste vara värdeskapande. Därför föreslår vi att regionens administration blir mer fokuserad på verksamheternas behov.

Vi anser att det finns skäl för en generell översyn av arbetsfördelning inom regionen. Vi föreslår därför att arbetsgivaren initierar en process där medarbetare och fackförbund deltar i diskussioner om hur befogenheter och ansvar är fördelade. Framtagandet av generella arbetsbeskrivningar bör lämpligen samordnas med utvecklandet av lokala vårdprogram och rutiner inom vården. Det är i dessa regionen reglerar hur vården skall utformas och vem som gör vad.

Administrationens kunder är verksamheten. Vi anser att regionen skall mäta nöjdheten på de stödfunktioner som det administrativa arbetet erbjuder. Det är ett tillvägagångssätt för att undvika onödiga administrativa hinder och förbud. Målet för den strategiska administrationen är att utveckla beslutsunderlag av högsta kvalitet till den politiska organisationen och koncernledningen. Professionellt beslutsstöd skall vara tillgängligt för alla beslutsfattare.

Vi önskar även arbeta bort onödig IT-administration genom att länka samman regionens olika IT-system så långt det är möjligt. Idag slösas tusentals arbetstimmar bort på onödigt ”klipp-och-klistra-arbete” som istället kunde ha lagts på vårdproduktion. Det är dags att regionens IT-system kliver in i 2020-talet.

Dammsdal

Liberalerna vill under 2022 flytta Dammsdalskolans organisatoriska tillhörighet till Kultur- utbildnings- och friluftsnämndens hägn. Det finns administrativa vinster att göra genom att samordna våra utbildningsinstanser under samma hatt, och den nämnd som sysslar med primärvård och rättspsykiatri har inget övrigt med utbildning att göra.

Hälso- och sjukvårdsnämnd

Liberalerna anser att den allt större ansamlingen av ansvarsområden i regionstyrelsen både är skadlig för demokratin men även för de folkvaldas möjlighet att styra över regionens största verksamhetsområde. När allt samlas i samma nämnd förloras möjligheten att sätta sig in i alla frågor på den detaljnivå som krävs för att kunna fatta de bästa möjliga besluten. Förhållandet mellan beställare och utförare mister också sitt syfte när samma nämnd hanterar alla frågor. Liberalerna föreslår därför att en hälso- och sjukvårdsnämnd inrättas den 1 januari 2022 med ansvar för all sjukvård som inte faller under Nämnden för primärvård och rättspsykiatri.

Inrätta ett fastighetsutskott

Liberalerna anser att ett fastighetsutskott under regionstyrelsen bör inrättas den 1 januari 2022 för att agera som politisk styrgrupp över de miljardinvesteringar som nu sker i regionens lokaler.

9. En smart ekonomisk politik.

Liberalerna föreslår en oförändrad skattesats. Våra förslag bygger på regionsstyrelsens förslag till budget och ska ses som ett ändringsyrkande.

Vi genomför effektiviseringar i ledning och stöd, minskade anslag till hyrpersonal samt effektiviserar regionens upphandlingar för att finansiera vår budget.

Balansbudget

mnkr	Bokslut 2020	Rev budget 2021	Budget 2022	Plan	2023
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	14	23	13		13
Materiella anläggningstillgångar	5 229	6 439	7 679		8 525
Finansiella anläggningstillgångar	142	200	158		158
Summa anläggningstillgångar	5 385	6 662	7 850		8 696
Bidrag till statlig infrastruktur	242	228	214		200
Summa bidrag till statlig infrastruktur	242	228	214		200
Omsättningstillgångar					
Förråd	55	50	50		50
Kortfristiga fordringar	1 088	250	650		700
Kortfristiga placeringar	5 680	5 737	6 611		6 870
Kassa och bank	452	200	25		25
Summa omsättningstillgångar	7 275	6 237	7 336		7 645
SUMMA TILLGÅNGAR	12 902	13 127	15 400		16 541
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat	847	-320	-275		45
Övrigt eget kapital	3 483	3 706	4 158		4 073
Summa eget kapital	4 330	3 386	3 883		4 118
Avsättningar					
Avsatt till pensioner	3 383	3 534	4 230		4 562
Andra avsättningar	0	0	0		0
Summa avsättningar	3 383	3 534	4 230		4 562
Skulder					
Långfristiga skulder	2 187	3 020	4 378		4 902
Kortfristiga skulder	3 002	3 187	2 909		2 959
Summa skulder	5 189	6 207	7 287		7 861
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPIT	12 902	13 127	15 400		16 541
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Pensionsförpliktelser	3 600	3 383	3 426		3 301
Borgensåtaganden	1 379	1 000	1 504		1 964

Resultatbudget

mnkr	Reviderad Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Verksamhetens intäkter	3 100	3 200	2 850	2 700
Verksamhetens kostnader	-12 938	-13 593	-13 136	-13 302
Avskrivningar	-320	-370	-410	-410
Verksamhetens nettokostnader	-10 158	-10 763	-10 696	-11 012
Skatteintäkter	6 746	7 205	7 479	7 733
Inkomst- o kostnadsutjämning	2 012	2 112	2 083	2 151
Generella statsbidrag	961	973	973	973
Summa skatt o statsbidrag	9 719	10 290	10 535	10 857
Verksamhetens resultat	-439	-473	-161	-155
Värdeökning pensionsskuld	-56	-97	-122	-140
Finansiella intäkter	202	306	359	414
Finansiella kostnader	-27	-20	-31	-44
Finansnetto	119	189	206	230
Årets resultat	-320	-284	45	75
Planerad användning av RUR	320	284	0	0
Balanskravsresultat	0	0	45	75

Nämndbudget

Nämndbudget	Reviderad budget 2021	Budget 2022	Plan 2023
Nämnden för kultur, utbildning och friluftsvksamhet	-137	-140	-142
Nämnder för primärvård, rättspsykiatri och Dammsdalsskolan	-20	-3	-3
Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård	-1	-8	0
Patientnämnden	-4	-5	-4
Regionala utvecklingsnämnden	-199	-202	-194
Regionstyrelsen	-9 792	-10 400	-10 347
Revisionen	-5	-5	-6
Summa nämndbudget	-10 158	-10 763	-10 696

Ramar och särskilda satsningar regionstyrelsen

Regionstyrelsen, mnkr	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Föreående års budget	-9 792	-10 400	-10 347
Generell uppräknig	-175	-117	-234
Generell uppräknig läkemedel	-78	-55	-58
Tarmcancerscreening, RS§206/19	-2		
Tillbyggnad av strålbunker, RS§193/19		-2	-2
Grå starr, upphandling av operationer, RS§170/20			11
Höjt friskvårdsbidrag, RS§100/20	-5	15	
Förstärkt samtalsmottagning för barn och unga, RS§67/21	-3		
Robotassisterad kirurgi, RS§41/21	-4	-2	
Investering i magnetkameror, RS§28/21	-17		
Satsning hälso- och sjukvård	-436	123	-10
Satsning hälsoval	-78	45	-17
Tillskott BUP	-15		
Tillskott Barnhälsovården	-10		
Tillskott mobila team	-5		
Tillskott psykiatri	-10		
Tillskott förlossningsvård och kvinnors hälsa	-10		
Förändring ledning och stöd	180	46	
Effektivisering upphandling	35		
Effektivisering hyrpersonal	30		
Välfärd och folkhälsa, flytt från regionala utvecklingsnämnden	-5		
Årets budgetram	-10 400	-10 347	-10 657

www.liberalerna.se • info@liberalerna.se

Liberalerna